

hamisítja; a másodikba a képzeteknek érzelmek, vágyak által való meghamisítása, fokozása folytán (példa rá az írásban vagy hangos beszédben történő túlzott elszólások), a harmadikba a kérdések útján sugallott szuggesztiónak való engedés folytán, a negyedikbe a Freud-féle elnyomás folytán létrejött hibákat sorolja. Ez utóbbi csoportra nézve, a Freud-féle kutatások jelentőségének elismerő hangsúlyozása mellett, igen óvatosan nyilatkozik s amennyiben a gyermekkorban gyakorlatilag számbavehető jelentőséget tulajdonít neki, inkább hibára hajlamosító elmeállapot forrásának tartja, mint normális elmeállapotban hatékony közvetlen pszichológiai hibaforrásnak.

Két összefoglaló fejezet zárja le a könyvet. Az egyikben, melyet jobb lett volna a részletes tárgyalás előtt közölni, azt a meggyőződését fejezi ki a szerző, hogy a hibák, ritka kivétellel, sok ok kölcsönhatása folytán keletkeznek, amennyiben a feladat hibakeltő minősége csak a feladat megoldására hivatott egyén elmeképességének (relatív, esetleg átmeneti) elégtelensége esetén érvényesül (mint már bevezetésében is hangsúlyozza), a feladat minőségéből folyó hibakeltő ok pedig rendszerint az okok egész csoportját képviseli s mi csak gyakorlati célszerűséget követünk, midőn ez okok egyikét, mint gyakorlatilag legfontosabbat, hibaforrásként jelöljük meg. Nem hangsúlyozza Weimer eléggé, hogy ezen hibakeltő okok közül — éppen saját anyagának tanúsága szerint — sohasem hiányzik a hasonlatosságnak kisebb-nagyobb foka.

Az utolsó fejezetben a hibáknak az egyéni elmefejlődésben elfoglalt helyzetük alapján való osztályozhatóságáról, a hibáknak az egész egyéniséggel, valamint a tömeggel való vonatkozásairól tesz említést.

Ennek a nagyon érdekes, a pedagógiai gyakorlat számára igen fontos és élvezetesen megírt könyvnek olvasásában a psychologust némileg zavarja a szerző rendszertanának vitatható volta. *Focher László.*

Das Lebenswerk der grossen Pädagogen von Lic. Dr. Kurt Kessler, Oberstudiendirektor. Dritte Auflage. 1925. Julius Klinkhardt, Verlagsbuchhandlung in Leipzig. 200 l.

E könyv 12 év alatt három kiadást ért. Ezt az aránylag nagy sikerét bizonyára annak köszöni, hogy a tárgyalt pedagógusokról, illetőleg pedagógiai irányokról egységes szkéma szerint elég ügyesen megszerkesztett képeket ad és összegező megállapításait rövid, határozott formulákba tudja foglalni, de talán annak is, hogy kis terjedelem mellett sokat ölel fel. Huszonkét fejezetben a következő pedagógiai irányokról, illetőleg pedagógusokról és egyéb, a pedagógiai gondolkodásra irányító befolyással volt írókról ad számot: 1. A középkor. 2. A humanisták (Agricola, Erasmus). 3. A reformátorok (Luther, Melanchthon). 4. Katholikus humanisták (Vives, a jezsuiták). 5. Comenius. 6. Leibniz. 7. Locke. 8. Francke. 9. Rousseau. 10. A philanthropok (Basedow, Salzmann). 11. A neohumanisták (Gesner, Herder, Wolf, Humboldt). 12. Kant és Fichte. 13. Goethe és Schiller. 14. Schleiermacher. 15. Hegel. 16. Pestalozzi. 17. Fröbel. 18. Diesterweg. 19. Herbart. 20. Dörpfeld. 21. Spencer. 22.

Nietzsche. Ezeket az írókat és irányokat olyképen tárgyalja Kessler, hogy előbb vázolja világnézeti, illetőleg filozófiai alapjukat, azután pedagógiai fegondolataikat, végül rövid összefoglalásban megállapítja egyfelől érdemeiket, lehetőleg kapcsolatba hozva azokat a mai kor pedagógiai jelenségeivel és kérdéseivel, másfelől hiányaikat. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az elemzések, különösen a filozófiai alapokra vonatkozólag, nem mélyrehatók, az összegező és bíráló megállapítások is sokszor felszínesek és a szerző egészben véve nem elégti ki azt a várakozást, melyet előszavában kelteni igyekszik, midőn könyvét mint a pedagógia eszmetörténeti tárgyalását szembeállítja a közönséges, „empirikus“ pedagógiatörténettel. A könyv utolsó fejezete „A pedagógiai eszmék történeti megvalósítása“ címmel a német népiskola, leánynevelés, fiúközépiszkola és egyetem igen rövid történetét adja. Bibliográfia, személy- és tárgyregiszter zárja a kötetet.

Waldapfel János.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK, FÜZETEK ÉS FOLYÓIRATOK.

Dr. Finácz Ernő: A középkori nevelés története. Vezérfonal egyetemi előadásokhoz. A Magyar Tudományos Akadémia 1920. évi nagyjutalmával kitüntetett mű. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából. Második kiadás. Budapest, 1926. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., X + 333 l.) Ára 100.000 K.

Kornis Gyula: A magyar philosophia fejlődése és az Akadémia. Budapest, 1926. A Magyar Tud. Akadémia kiadása. (N. 8-r., 48 l.)

Pintér Jenő: A magyar középiskolák igazgatásának kézikönyve. A középiskolákra vonatkozó törvények, rendeletek, szolgálati szabályzatok és ügykezelési utasítások magyarázatos gyűjteménye. Budapest, 1926. Franklin-Társulat. (N. 8-r., 496 l.)

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége 1925. évi nőnevelési kongresszusa. (Tormay Cecília, Gróf Klebelsberg Kunó, Sebestyénne Stetina Ilona és Gróf Zichy Ráfaelné beszédei a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez benyújtott memorandum.) Budapest. (Év nélkül.) Kiadja a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége. (N. 8-r., 32 l.)

Doby Ida: Játékos svéd torna. Óvodák és az elemi iskolák I—II. osztálya számára. (Különlenyomat a *Kisdednevelés* L. évfolyamának 2—6. és LI. évfolyamának 1—2. számából.) A Dunántúl egyetemi nyomdája. Pécs, 1926. (N. 8-r., 51 l.) Ára portóval 40.000 K.

Filmoktatás. I. (Gesztí Lajos: A filmoktatás módszere. — Pécsi Albert: A film szerepe az egyes tudományágakban. — Bessenyei Boldizsár: A Magyar—Holland Kultúrgazdasági Rt. megalakulásának és programjának ismertetése.) — **II.** (Kogutowicz Károly: Az előadó feladata. — Gesztí Lajos: Iskolai filmprogramok. — Bessenyei Boldizsár: Mult évi beszámolóink, jövő évi programmunk.) A Magyar-Holland Kultúrgazdasági Rt. kiadása. (Budapest, év nélkül. K. 8-r., 19 és 31 l.) Ára 10—10.000 K.